

АНОТАЦІЯ

Мудрицька К.О. Особливості вирішення спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2021.

Дисертацію присвячено комплексному вивченню процесуальних особливостей вирішення спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет, що мають як теоретичне так і практичне значення, як для наукових досліджень так і перспектив подальшого вдосконалення законодавства, передусім, в області розвитку захисту прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет. В зв'язку з чим у представленій дисертаційній роботі досліджуються саме проблема з процесуального боку, в аспектах, недостатньо вивчених сучасною вітчизняною наукою, у тому числі: питання юстиції, процесуальні особливості доказування по цій категорії справ, критерії судового рішення та їх виконання.

Аналіз літературних джерел показав, що чинне українське законодавство не містить необхідних норм, які б могли чітко відображати особливості мережі Інтернет та особливості відносин, які виникають в процесі користування. Відсутність законодавчих норм для регулювання даних відносин спричиняє виникнення спорів, проблемних та конфліктних ситуацій.

Знання особливостей взаємовідносин у мережі Інтернет варто раціонально застосовувати у процесі дослідження характерних рис та особливостей інтернет-спорів. Наразі в мережі Інтернет трактування категорії спорів «про порушення прав інтелектуальної власності» визначено таким чином, що його можна відокремити від всіх інших визначень терміну «спір».

Встановлено, що характерною рисою спору про порушення прав інтелектуальної власності на веб-сайтах є те, що об'єктом спору виступає інтелектуальна власність, яка проявляється обмеженням дії принципу

диспозитивності, трансформуючи його в принцип імперативності. Порухення прав інтелектуальної власності з використанням мережі Інтернет є фактором впливу на підвідомчість та підсудність для даного виду спорів.

Вивчення сутності спору та правової природи про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет показав, що його доцільно розглядати аналізуючи поняття як «спір», «правовий спір», «спір про право» та його структурні елементи: суб'єктів, предмета, об'єкта і підстави.

На підставі аналізу чинного законодавства та судової практики, поняття «спір про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет» було введено як наявність між суб'єктами, які володіють правами на інтелектуальну власність або претендують на придбання майнових прав, конфлікту щодо володіння, користування, розпорядження дійсними або передбачуваними суб'єктивними правами і законними інтересами на інтелектуальну власність безпосередньо пов'язаних з використанням мережі Інтернет, та іншими суб'єктами, і направлені на захист як майнових так і немайнових прав шляхом врегулювання в установленому законом порядку уповноваженим юрисдикційним органом, тобто судом.

З'ясовано, що виникнення спорів щодо порушення прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет зумовлюється конкретними підставами та причинами, які полягають в об'єктивних та суб'єктивних негативних факторах, а також в юридичних фактах, значення яких може зменшитись при проведенні заходів профілактичного характеру.

Визначено, що у випадку наявності спорів з питань інтелектуальної власності, а також в процесі вибору правильної судової установи (адміністративний, цивільний чи господарський суд), а також з метою про єдність судової практики, доступність правосуддя та ефективної системи захисту прав, свобод та інтересів, доцільно виходити з того, що: «Суд має повноваження розглядати та вирішувати справу у межах своєї юрисдикції, якщо має місце юридичний спір. У взаємозв'язку з ч. 1, 2 ст. 55 положення ч. 3 ст. 124 Конституції України слід розуміти як поширення юрисдикції судів на юридичні

спори, предметом яких є права та свободи конкретної особи», але з урахуванням п. 16 перехідних положень ГПК України.

Проведений аналіз щодо питань підвідомчості судам справ про захист прав інтелектуальної власності порушених з використанням мережі Інтернет, а також наявні проблеми та суперечності що містяться в українському законодавстві та в судовій практиці дозволив сформулювати певні висновки. Зокрема, вдосконалення чинної законодавчої системи можливе за рахунок включення до нової редакції 2-ої частини Господарського процесуального кодексу України, до 20-ої статті, таких положень в редакції: «Вищий суд з питань інтелектуальної власності розглядає справи у спорах про охорону та захист прав інтелектуальної власності, а також справи у спорах про використання об'єктів або розпоряджання правами інтелектуальної власності з порушенням конкурентного законодавства, зокрема: справи про оскарження нормативно - правових актів державних органів виконавчої влади в сфері патентних прав і прав на селекційні досягнення, права на топології інтегральних мікросхем, права на секрети виробництва (ноу-хау), права на засоби індивідуалізації юридичних осіб, товарів, робіт, послуг і підприємств, права використання результатів інтелектуальної діяльності в складі єдиної технології; справи у спорах про надання або припинення правової охорони результатів інтелектуальної діяльності і прирівняних до них засобів індивідуалізації юридичних осіб, товарів, робіт, послуг і підприємств; справи про оскарження рішення антимонопольного органу про визнання недобросовісною конкуренцією дій, пов'язаних з придбанням виняткового права на засоби індивідуалізації юридичної особи, товарів, робіт, послуг і підприємств, а також про оскарження рішень антимонопольних органів про відмову в порушенні та про припинення розгляду справи про визнання дій як недобросовісну конкуренцію; справи про визнання судом недобросовісною конкуренцією дій правовласника, пов'язаних з наданням правової охорони товарному знаку; справи про встановлення патентовласника; справи про визнання недійсними: патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок або селекційне досягнення; рішення про надання правової охорони товарному знаку; найменування місця походження товару і про надання виняткового права

на таке найменування, якщо законом не передбачений інший порядок їх визнання недійсними, в тому числі спори про авторство винаходів, корисних моделей, промислових зразків, селекційних досягнень; справи про дострокове припинення правової охорони товарного знака внаслідок його невикористання, за винятком випадків, коли щодо правовласника порушено справу про банкрутство; справи у спорах про відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями антимонопольного органу про визнання недобросовісною конкуренцією дій, пов'язаних з придбанням виняткового права на засоби індивідуалізації».

Встановлено, що справи щодо прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет втрачають актуальність, якщо на момент розгляду, звинувачувана сторона усунула порушення. Усунення порушення означає, що на момент розгляду справи порушник видалив інформацію, розміщену у мережі Інтернет. Однак, оскільки мережа Інтернет є віртуальною, вказана у справі проблема може бути розглянута з урахуванням позиції викладеної в постанові Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності». Враховуючі конкретні обставини справи, суд має право здійснити огляд та провести дослідження вилучених доказів. Дослідження доказів має відбуватись в місці їх початкового знаходження, а відповідні процесуальні дії мають бути зафіксовані у протокол, який відповідає вимогам ГПК України.

Проведений аналіз судової практики виявив низку процесуальних проблем, які пов'язані з доказуванням та доказами, у справах щодо прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет. Запропоновано найбільш оптимальні шляхи їх усунення у досудовому та судовому порядку. Усунення проблем відбувається за допомогою використання алгоритму закріплення фактичних даних з веб-сайту. Даний процес має відбуватись з урахуванням норм чинного Господарського кодексу України, зокрема глави 5 «Докази та доказування» Розділу1.

Обґрунтована необхідність запровадження інститут соціологічного дослідження з метою розробки та прийняття спеціального закону, методик, визначення авторитетних організацій, які б мали право проводити соціологічні

дослідження результати якої оформлялись у вигляді соціологічної експертизи, так-як її результати мають реальний вплив на результат розгляду справи, в першу чергу завдяки тому, що надають суду додаткові факти, на які можна спиратися при прийнятті рішення.

Доведено важливість прийняття кодифікованого (зведеного) нормативно-правового акту відповідно до принципів концепції та засад національної політики в сфері захисту прав інтелектуальної власності, як Кодекс судочинства у справах про захист прав інтелектуальної власності, який не тільки врегулює питання порушення провадження у справі і підготовки справи до розгляду, порядок доказування, проведення експертизи, порядок оскарження прийнятих у справі судових рішень, а й деталізує процесуальний порядок розгляду такої категорії справ.

Аналіз стану виконання рішень, що були прийняті господарськими судами, по справах з захисту прав інтелектуальної власності порушених в мережі Інтернет, показав недостатню ефективність.

З метою удосконалення порядку виконання судових рішень, що були прийняті у сфері захисту авторських прав, виникає необхідність законодавчого закріплення:

- можливості здійснювати неодноразові офіційні публікації щодо чинності прав на певний об'єкт інтелектуальної власності;
- врегульованої процедури здійснення «повороту виконання» щодо чинності прав на певний об'єкт інтелектуальної власності.
- визначення моментом закінчення дії установчих документів на об'єкти права інтелектуальної власності, момент набрання чинності відповідного судового рішення.

Ключові слова: Вищий суд з питань інтелектуальної власності, інтелектуальна власність, захист прав інтелектуальної власності, мережа Інтернет, суд встановлений законом, судовий захист, докази, соціологічне дослідження, рішення суду.

SUMMARY

Mudrytska K. Peculiarities of Dispute Resolution on Infringement of Intellectual Property Rights on Internet Sites.– Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 081 "Law". National University "Odessa Law Academy", Odessa, 2021.

The dissertation is devoted to the complex study of procedural features of consideration of disputes on infringement of intellectual property rights on sites on the Internet, which have both theoretical and practical value, both for scientific researches and prospects of further improvement of the legislation, first of all. on the Internet. In this regard, the presented dissertation examines the problem from the procedural point of view, in aspects insufficiently studied by modern domestic science, including: issues of justice, procedural features of evidence in this category of cases, court decision criteria and their implementation.

The analysis of literary resources showed that the current Ukrainian legislation does not contain the necessary rules that could clearly reflect the features of the Internet and the peculiarities of the relations that arise in the process of use. The lack of legislation to regulate these relations leads to disputes, problems and conflicts.

Knowledge of the peculiarities of relationships on the Internet should be rationally applied in the process of studying the characteristics and features of Internet conflicts. Currently, the interpretation of the category of disputes "on infringement of intellectual property rights" on the Internet is defined in such a way that it can be separated from all other definitions of the term "dispute".

It is analysed that the characteristic feature of such a dispute is that the object of the dispute is intellectual property. Intellectual property is manifested by limiting the effect of the principle of dispositiveness, transforming it into the principle of imperative. Intellectual property is a factor influencing jurisdiction for this type of dispute.

The study of the essence of the dispute and the legal nature of infringement of intellectual property rights on Internet sites showed that it is appropriate to consider

analysing the concepts as "dispute", "legal dispute", "dispute about the law" and its structural elements: subjects, object and base.

Based on the analysis of current legislation and case law, the concept of "dispute over infringement of intellectual property rights on Internet sites" was introduced as the existence between the subjects who own intellectual property rights or claim the acquisition of property rights, conflict over possession, use, disposal of actual or presumed subjective rights and legitimate intellectual property interests directly related to the use of the Internet, and other entities, and are aimed at protecting both property and non-property rights by settling in the manner prescribed by law by an authorized jurisdiction, ie the court.

It was found that the formation of disputes over infringement of intellectual property rights on the Internet is due to specific grounds and reasons, which are objective and subjective negative factors, as well as legal facts, the importance of which may decrease in preventive measures.

It is determined that in case of conflicts over intellectual property issues, as well as in the process of choosing the right judicial institution (administrative, civil or commercial court), as well as for the unity of judicial practice, access to justice and effective protection of rights, freedoms and interests, it is reasonable to proceed from the fact that: "The court has the power to consider and decide the case within its jurisdiction if there is a legal dispute. In connection with Part 1, 2 of Art. 55 provisions of Part 3 of Art. 124 of the Constitution of Ukraine should be understood as extending the jurisdiction of courts to legal disputes, the subject of which is the rights and freedoms of a particular person".

The analysis of the issues of jurisdiction of courts over the protection of intellectual property rights, as well as the existing problems and contradictions contained in the Ukrainian legislation and judicial practice allowed to draw certain conclusions. In particular, the improvement of the current legislative system is possible due to the inclusion in the new version of the second part of the Commercial Procedural Code of Ukraine, namely to Article 20, of the following provisions: "The Supreme Court of Intellectual Property considers cases in disputes over the protection and enforcement of intellectual property rights, as well as cases in disputes over the

use of objects or disposal of intellectual property rights in violation of competition law, in particular: cases of cancellation of normative and legal acts of state authorities in the field of patent rights and rights to selection achievements, rights to topologies of integrated microcircuits, rights to production secrets (know-how), rights to means of individualization of legal entities, goods, works, services and enterprises, rights to use the results of intellectual activity in the composition of a single technology; cases in disputes about the granting or termination of legal protection of the results of intellectual activity and related to them means of individualization of legal entities, goods, works, services and enterprises; cases on annulment of the decision of the antimonopoly authority on declaring the actions related to obtaining the withdrawal right for the means of individualization of a legal entity as unfair competition, goods, works, services and enterprises, as well as for rescission of decisions of antitrust authorities on refusal to violate or suspension of proceedings to declare the actions as unfair competition; cases of declaring by the court as unfair competition for the actions of the rights holder related to granting legal protection to the trademark; cases on the establishment of the patent holder; cases of declaring as unlawful: patent for a design, utility model, industrial design or selection achievement; decision on granting legal protection for a trademark; naming the place of the origin of the goods and the right to grant a notional right to such a name, if the law does not provide another procedure for their recognition as invalid, including disputes about the authorship of products, utility models, industrial designs, selection achievements; cases of additional termination of legal protection of a trademark as a result of its failure to use, except in cases where the rights holder is entrusted with the bankruptcy case; cases of disputes over compensation for damages caused by unlawful decisions of the antimonopoly authority on the recognition of actions related to obtaining the deniable right to individualization products as unfair competition”.

It is established that cases on intellectual property rights in the network lose relevance if at the time of the hearing, the accused party has eliminated the violation. Elimination of the violation means that at the time of the case, the violator deleted the information posted on the Internet. However, since the Internet is virtual, the problem mentioned in the case can be considered taking into account the position of the

decision of the Supreme Commercial Court of Ukraine “On some issues of dispute resolution practice related to the protection of intellectual property rights”.

Taking into account the specific circumstances of the case, the court has the right to inspect and investigate the seized evidence. The examination of evidence must take place at the place of their initial location, and the relevant procedural actions must be recorded in a protocol that meets the requirements of the Code of Civil Procedure of Ukraine.

The analysis of the case law revealed a number of procedural problems related to evidence and proof in cases concerning intellectual property rights on the Internet. The most optimal ways of their elimination in pre-trial and judicial order are offered. Troubleshooting is done using an algorithm to capture actual data from the website. This process should take into account the provisions of the current Commercial Code of Ukraine, in particular Chapter 5 "Evidence and proof" of Section 1.

The need to introduce the institute of sociological research in order to develop and adopt a special law, methods, determination of authoritative organizations that would have the right to conduct sociological research, the results of which were made in the form of sociological examination, as its results have a real impact on the case in turn due to the fact that they provide the court with additional facts that can be relied on in making a decision.

The importance of adopting a codified (consolidated) legal act in accordance with the principles of the concept and principles of national policy in the field of protection of intellectual property rights, as the Code of Judicial Procedure for Protection of Intellectual Property Rights, which not only regulates the initiation of proceedings and preparation for consideration, the procedure for proving, examination, the procedure for appealing court decisions in the case, but also details the procedural procedure for consideration of this category of cases.

Analysis of the state of implementation of decisions made by commercial courts in cases of protection of intellectual property rights infringed on the Internet, showed insufficient effectiveness.

In order to improve the enforcement of court decisions that have been made in the field of copyright protection, there is a need to legislate:

- opportunities to make repeated official publications on the validity of rights to a particular intellectual property object;
- regulated procedure for the implementation of the "turn of execution" regarding the validity of rights to a particular object of intellectual property.
- determination of the moment of expiration of the constituent documents on the objects of intellectual property rights, the moment of entry into force of the relevant court decision.

Keywords: Supreme Court of Intellectual Property, intellectual property, protection of intellectual property rights, Internet, court established by law, judicial protection, evidence, sociological research, court decision.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧКИ:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Мудрицька К.О. Дослідження поняття захисту інтелектуальної власності в мережі Інтернет. *Knowledge, Education, Law, Management* 2018. №4 (24). С. 194-200.
2. Мудрицька К.О. Проблеми цивільно-правового регулювання інтернет-відносин та специфіка інтернет-спорів. *Порівняльне-аналітичне право*. 2018. Вип. № 6. С. 128-132.
3. Мудрицька К.О. Проблемні питання визначення юрисдикції при здійсненні судового захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет та шляхи їх вирішення. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2019. №3/4 (27/28). С. 112-131.
4. Mudrytska K. Specificity of proof in cases of infringement of intellectual property rights on sites on the Internet. *ScienceRise*. 2020. 5. P. 103-110.
5. Мудрицька К.О. Оцінка впливу соціологічного дослідження як нового типу доказів у справах про захист прав інтелектуальної власності. *ScienceRise: Juridical Science*. 2020. № 4 (14). С. 41-46.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Мудрицька К.О. Проблема захисту цивільних прав та інтересів сторін при наданні інтернет-послуг. *Юрисдикційна форма захисту*

прав, свобод та інтересів: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 квітня 2017 р.). К.: Інтерсервіс, 2017. С. 20-24.

7. Мудрицька К.О. Інтелектуальна власність в мережі інтернет: причини порушення та виникнення спорів.*Роль і значення інтелектуальної власності в інноваційному розвитку економіки та права*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 листопада 2018 р.).К., 2019. С. 153-155.

8. Мудрицька К.О. Суб'єкти спору про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет.*Інтелектуальна власність і право на шляху до сталого розвитку України*: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19 квітня 2019 р.). К., 2019. С. 141-143.

9. Мудрицька К.О. Проблемні питання підвідомчості спорів про порушення прав інтелектуальної власності.*Публічне та приватне право у формуванні компетентності юриста та фахівця у сфері інтелектуальної власності*: матеріали науково-практичної конференції (м. Київ, 19 грудня 2019 р.).К., С. 65-68.

10. Мудрицька К.О. Соціологічне дослідження – надійний інструмент та доказ у справах про захист прав інтелектуальної власності.*Безпека в сфері інтелектуальної власності*: матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 3 грудня 2020 р.). К.: Ліра-К. 2020. С. 69-72.

11. Мудрицька К.О. Проблеми, що виникають при розгляді справ про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет. *The 4th International scientific and practical conference. Priority directions of science and technology development* (December 20-22, 2020). Kyiv, 2020. 1460-1466.C. 1460-1466.URL:<https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/PRIORITY-DIRECTIONS-OF-SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-DEVELOPMENT-20-22.12.20.pdf>